

MORS VENIT VELOCITER

Zemřel profesor Peter Blaho

V úterý 29. května zemřel ve věku sedmdesáti devíti let *Dr.h.c. mult. prof. JUDr. Peter Blaho, CSc.* – učenec, jehož vědecký význam daleko přesáhl hranice střední Evropy. Jeho smrt nepředstavuje jen velkou ztrátu pro nepočetnou pospolitost slovenských a českých romanistů, ale také pro civilisty a vůbec pro širší akademickou pospolitost. Peter Blaho od počátků svého akademického růstu oceňoval význam i vnitřní hodnotu římského práva a také jeho propedeutický význam, zvláště pro obecné občanské právo a pro jeho důkladné vědecké poznání.

Peter Blaho se narodil 1. ledna 1939 v Nitře jako nejstarší ze tří dětí v rodině okresního soudce *Júliusa Blahu* a jeho manželky *Gertrúdy*. Základního i gymnaziálního vzdělání nabyl *Peter Blaho* v Topolčanech; město mu v roce 2003 projevilo úctu udělením zlaté plakety za celoživotní práci. Po maturitě *Blaho* zahájil v roce 1956 studia na Právnické fakultě Univerzity Komenského, ale po více než ročním vyšetřování byl ze studia v roce 1960 z politických důvodů vyloučen. Po delších peripetiích však *Peter Blaho* dosáhl, že řízení bylo obnoveno a rozhodnutí o jeho vyloučení ze studia soudně zrušeno. Poté ukončil právnická studia v roce 1965 s výborným prospěchem. Krátce působil jako podnikový právník a poté jako soudní čekatel na Krajském soudě v Bratislavě, ale v roce 1967 nastoupil na svoji *alma mater* jako asistent. Následujícího roku získal titul doktora práv. *Blaho* úzce spolupracoval se svým učitelem *profesorem Karolom Rebrom* (1912–2000), kterého si velmi vážil a nejen literárně to dával opakovaně najevo. Nebyl to ostatně jen *profesor Rebro*, ke komu se *Peter Blaho* hlásil. Projevoval úctu i k jiným právním romanistům, již mu předávali své vědomosti, mimo jiné *Václavu Budilovi*, *Miroslavu Boháčkovi* nebo *Jiřímu Cvetlerovi*. Pro jeden ze svých textů o *profesoru Rebrovi* – uveřejněném ve zpravodaji *Naša univerzita* – zvolil *profesor Blaho* příměr „*římske právo – osou života i práce*“. Tato slova stejně dobře charakterizují i *Blahův* život a jeho vědecké dílo.

Na univerzitě obhájil *Peter Blaho* v roce 1978 kandidátskou disertační práci *Sociálna a triedna funkcia ochrany držby v antickom Ríme* a o dva roky později se habilitoval na základě spisu *Držba v predsocialistickom a socialistickom práve. Rímskoprávna náuka o držbe a jej vyústenie v súčasnosti*. Tím byl akademický *Blahův* postup na desetiletí uzavřen: v logice tehdejšího zřízení se profesorem z politických důvodů stát nemohl – nevstoupil do komunistické strany. To však nezabránilo jeho vědeckému rozvoji. Absolvoval studijní pobyty na univerzitách ve Štrasburku a Římě i kratší stáže v Pécsi, Halle nebo v Krakově, účastnil se konferencí v tuzemsku i v Polsku (Varšava, Krakov) a někdejší NDR (Lipsko, Rostock, Heiligendamm) jako referující a navázal kontakty s řadou významných romanistů po celé Evropě. Na Slovensku nepracoval *Peter Blaho* v té době jen na rozvoji bratislavské romanistické školy; po vzniku Právnické fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košicích (v roce 1973) se zasloužil o rozvoj nauky římského práva rovněž na tomto pracovišti. *Peter Blaho* ve spolupráci s českými kolegy také významně přispěl k rozvoji právní romanistiky v našem společném státě. Celostátním periodikem, do něhož *Peter Blaho* často přispíval, byly *Právněhistorické studie* sloužící jako společné fórum českých a slovenských právních historiků. *Blaho* tam publikoval od roku 1975 a do zániku Československa zde uveřejnil přes třicet statí, recenzí, zpráv a dalších textů. Náš časopis

byl a je významně orientován na jiné oblasti právní vědy než na tu, kterou *Peter Blaho* vzdělával, ale přece jen i na jeho stránkách zanechal *Blaho* svoji autorskou stopu (*Právník*, 1981, CXX, s. 1148 a násl.).

Změny nastavší na sklonku roku 1989 otevřely nové možnosti i před *Petrem Blahem*. Po zásluze byl v roce 1991 jmenován profesorem svého oboru. Jakkoli ho doba zaměstnávala různými veřejnými funkcemi, z nichž na akademické půdě byly nejdůležitějšími pozice děkana Právnické fakulty Univerzity Komenského (1991–1998) a děkana Právnické fakulty Trnavské univerzity (1999) a rektora Trnavské univerzity (1999–2007), nerezignoval na své vědecké aktivity a významně se angažoval v kultivaci akademického života a v oblasti rozvoje vědecké spolupráce akademických a vědeckých pracovišť na národní i na mezinárodní úrovni. Pokud jde o tyto aktivity, připomeňme alespoň *Blahovo* členství v Evropské akademii pro vědy a umění se sídlem v Salcburku nebo koordinaci mezinárodního vědeckého projektu Evropské unie *Normdurchsetzung in osteuropäischen Nachrichtengesellschaften* ve spolupráci s Institutem Maxe Plancka pro evropské právní dějiny ve Frankfurtu nad Mohanem. Působil rovněž v několika vědeckých radách univerzitních i mimouniverzitních institucí, mimo jiné byl činný několik let také ve vědecké radě Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně.

Významná je zakladatelská činnost *profesora Blaha*. Podílel se společně s *profesorem Jozefem Prusákem* (1942–2018) na založení *Nadácie Štefana Lubyho* (1991) a významně se zapojil do přípravy a organizací cyklu mezinárodních konferencí *Lubyho právnícké dni* pořádaných k různým tématům od roku 1990. Pro právní romanistiku má značný význam založení mezinárodního časopisu *Orbis Iuris Romani*, který od svého vzniku v roce 1995 vycházel nejprve v Bratislavě a Brně jako společný projekt tamějších právníckých fakult; dnes je jeho vydavatelem Trnavská univerzita. Na této univerzitě založil v roce 2001 univerzitní vydavatelství *Typi Universitatis Tyrnaviensis* – stejně tak za svého předchozího působení na bratislavské univerzitě inicioval v roce 1992 vznik *Vydavateľského oddelenia Právnickej fakulty Univerzity Komenského*. Do dějin Trnavské univerzity se ale *profesor Blaho* především trvale zapsal, když se společně s *profesorkou Barancovou*, *profesorem Prusákem* a dalšími v roce 1998 přičinil o založení Právnické fakulty Trnavské univerzity. Velkou zásluhu má *Peter Blaho* i na vzniku Slovenského historického ústavu v Římě jako univerzitního pracoviště Trnavské univerzity (2004).

Zastává řadu náročných pracovních funkcí, nerezignoval *profesor Blaho* na vlastní vědeckou práci. Velký význam má *Blahův* překlad justiniánských *Institucí* (2000), který se po čase dočkal i české mutace (2010): ve slovenštině vyšly *Instituce* vůbec poprvé – a v češtině byl k dispozici jen pozoruhodný sice, ale jazykově zastaralý a těžko dostupný překlad z roku 1562 vydaný tiskem v roce 1867 *Hermenegildem Jirečkem*. Však také *Michal Skřejpek* při recenzování *Blahova* překladu pro *Právníka* (2001, CXL, s. 737 a násl.) ocenil „*nezměrné množství práce*“ skryté za touto knihou. Po dokončení tohoto díla se *Peter Blaho* rozhodl pro úkol ještě obtížnější – překlad podstatných pasáží justiniánských *Digest*. Začal s ním v roce 2005 společně s *Jarmilou Vaňkovou* na stránkách *Justičnej revue* a první svazek vybraných částí tohoto monumentálního právníckého díla vyšel v roce 2008. I tento překlad se dočkal české mutace pod redakcí a v úpravě *Michala Skřejpka* (2015). Slovenská a česká veřejnost tak získala překlad důležitých částí důležitého právníckého spisu, z něhož byly do té doby do obou národních jazyků přeloženy jen nepatrné zlomky. *Profesor Blaho* plánoval překlad doplnit o další svazek a práci dokončit v roce 2011, ale to se již pro nejrůznější překážky nezdařilo.

Vedle většího počtu dalších děl, studií, článků, učebnic a studijních pomůcek, z nichž se hodí připomenout alespoň učebnici římského práva, původně zpracovanou *Karolom Rebrom* v roce 1980 a psanou od roku 1991 společně s *Petrem Blahem*, která se dočkala v roce 2010 čtvrtého vydání, a monografii *Držba v dejinách práva* (2015). Připomeňme rovněž péči, kterou *Peter Blaho* věnoval zpracování romanistické a posléze ve spolupráci s *Jánem Svákem* i všeobecné slovenské právnícké bibliografie.

Výčet by nebyl úplný, pokud bychom pominuli pedagogickou práci *profesora Blaha*, zvláště pak jeho podíl na výchově a kvalifikačním růstu několika generací slovenských a českých romanistů a právních historiků.

Za své dílo se *Peter Blaho* dočkal řady uznání. K nejvýznamnějším patří udělení titulu rytíře komandéra Řádu sv. Řehoře Velikého papežem Janem Pavlem II. za vědeckou, pedagogickou a řídicí činnost v roce 2001. Za podíl na přípravě Základní smlouvy mezi Slovenskou republikou a Svatou stolicí mu prezident Slovenské republiky v roce 2004 udělil Pribinův kříž I. třídy. Přínos *profesora Blaha* českému akademickému světu ocenila Univerzita Karlova pamětní medailí, kterou mu udělila v roce 1998. Univerzita kardinála Stefana Wyszyňského mu v roce 2008 udělila čestný titul *doctor honoris causa*. Stejně ocenění získal v roce 2016 od Trnavské univerzity. K sedmdesátým i k pětasedmdesátým narozeninám vydali *profesoru Blahovi* jeho žáci a přátelé pocty nazvané *Ius romanum schola sapientiae* (2009) a *Constans et perpetua voluntas* (2014).

Poslední rozloučení s *profesorem Blahem* se uskutečnilo 2. června v Bratislavě v kostele Loretánské Panny Marie a na hřbitově Slavičí údolí.

Profesor Peter Blaho po sobě zanechal významné vědecké dílo. Především však patří k těm zasloužilým mužů dobré pověsti, již budou našemu světu chybět. Ti, kdo ho znali osobně, sotva zapomenou jeho nestrojenou noblesu akademika staré školy, taktní vystupování, kultivovaný projev, jemný humor, zásadovost i životní moudrost.